

॥ अंतरी पेटवु ज्ञानज्योत ॥

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ,
जळगाव

तौलनिक भाषा व वाङ्मय विभाग

एम.ए. भाग - २ : अध्यासक्रम

मराठी (तौलनिक)

हिंदी (तौलनिक)

इंग्रजी (तौलनिक)

(जून, २००४ पासून लागू)

तौलनिक भाषा वाङ्मय विभागएच.ए. भाग - २ मराठी (सी.एल.एल.), इंग्रजी (सी.एल.एल.), हिंदी (सी.एल.एल.) चा नवा अभ्यासक्रमसन २००४-२००७ या कालावधीसाठी पुनर्रचित अभ्यासक्रमपेपर्सची नावे -

पेपर क्रमांक ५

गुण - १००

English	:	Post 1960 literature in English
मराठी	:	साठोत्तरी मराठी साहित्य
हिंदी	:	साठोत्तरी हिंदी साहित्य

पेपर क्रमांक ६

गुण - १००

English	:	Literary Criticism
मराठी	:	साहित्य समीक्षा
हिंदी	:	साहित्य समीक्षा

पेपर क्रमांक ७

गुण - १००

English	:	Genealogy
मराठी	:	साहित्य प्रकारांचा अभ्यास
हिंदी	:	साहित्यीक विधार्थे

पेपर क्रमांक ८

गुण - १००

English	:	Translation : Theory and Practice
मराठी	:	भाषांतर विद्या : संकल्पना प्रारूप आणि उपयोग
हिंदी	:	अनुवाद विद्या : सिध्दान्त व्यवहार और उपयोग

North Maharashtra University, Jalgaon
 Department of Comparative Language & Literature,
C.L.L. M.A. – II (English, Marathi, Hindi)

Paper – V

थिअरी - ६० गुणांसाठी

English :	Post 1960 literature in English
मराठी :	साठोत्तरी मराठी साहित्य
हिंदी :	साठोत्तरी हिंदी साहित्य

Note : This paper is the combination of Marathi, Hindi and English literature.

Objectives :

- 1) To understand changing literary trends in Marathi, Hindi and English literature.
- 2) To familiarise the students with Modern Literary trends with socio-cultural background of the Modern times.
- 3) To enrich comparative understanding of modern trends from Marathi, Hindi & English literature.
- 4) To develop the analytical and critical abilities amongst the students.
- 5) To develop the skill of appreciation amongst the students.

Syllabus :**English :**

- 1) Modernism and Post Modernism
- 2) Existentialism
- 3) Absurdism

मराठी

- ४) ग्रामीण साहित्य प्रवाह
- ५) दलित साहित्य प्रवाह
- ६) आदिवासी साहित्य प्रवाह
- ७) मुस्लीम आणि ख्रिश्चन साहित्य प्रवाह

हिंदी :

- ८) मार्क्सवादी साहित्य प्रवाह
- ९) स्वीवादी साहित्य प्रवाह
- १०) व्यंग्यात्मक साहित्य प्रवाह

व्याख्यिक (Practical)

४० गुण

विशिष्ट साहित्य प्रवाहांच्या संदर्भात नेमलेल्या दोन गाथेतील प्रत्येकी एक साहित्यकृतीचे रसग्रहण :-

English :

- Modernism : Herzog : Saul Bellow
- Existentialism : The Outsider – Albert Camus
- Absurdism : Waiting for Godot – S.Beckett.

मराठी :

दलित साहित्य प्रवाह : गगाधर पानतावणे - वादळाचे पंराज
 आदिवासी साहित्य प्रवाह : भुजंग गैश्राम - उलगुलान
 मुस्लीम आणि ख्रिश्चन साहित्य प्रवाह : उम्मत (कथा संग्रह) एनेतेशाम देशमुख
 ग्रामीण साहित्य प्रवाह : झोबी - डॉ. अनांद टाडव

हिंदी :

स्वीवादी साहित्य प्रवाह : रुकेगी नही राघिका - उषा प्रियवंदा
 मार्क्सवादी साहित्य प्रवाह : संसद से सडक तक - धूमिल
 व्यंग्यात्मक साहित्य प्रवाह : एक था गधा - शरद जोशी

- यापैकी पुस्तक उपलब्ध न झाल्यास किंवा विविधता सिध्द करण्याच्या दृष्टिने आणि पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी विषय शिक्षकांच्या संमतीने त्याच प्रवाहापैकी संवधीत दुसरी साहित्यकृती अभ्यास विषय म्हणून विद्यार्थ्यांस निवडीचे स्वातंत्र्य राहिल.

-----*****-----

(v)

Paper – V

Question Paper Format

Time : 2.30 hrs.

Marks – 60

Q.1 Broad Question
OR
Broad Question

20 Marks)

Q.2 Broad Question
OR
Broad Question

20 Marks

Q.3 Broad Question
OR
Short Notes (Any two out of four)

20 Marks

-----*****-----

)

Paper – VI

थिअरी - ६० गुणांसाठी

English :	Literary Criticism
मराठी :	साहित्य समीक्षा
हिंदी :	साहित्य समीक्षा

Note : This paper will be taught separately by the teachers of Marathi, Hindi, English subjects.

Objectives :

- 1) To make students familiar with Western and Indian theories of criticism.
- 2) To enable the students to acquire appreciation skill.
- 3) To develop the appreciation and critical abilities amongst the students.
- 4) To make the students aware about the process of literary creation.
- 5) To make them able to apply various theories of literary criticism to the texts.
- 6) To teach them the various literary theories and their approaches and to develop their analytical, contrastive and critical abilities.

Syllabus :**English :**

- 1) Classicism – Major Theorists
(Greek and Roman Period)
- 2) Romanticism – Major Theorists
- 3) New Criticism – Major Theorists
- 4) Approaches
  - Sociological
  - Psychological
  - Structuralism
  - Deconstruction

मराठी :

अभिजातवाद

- स्वच्छंदतावाद
- वास्तववाद
- अस्तित्ववाद
- बाइ:मयीन समीक्षेचा इतिहास आणि प्रवृत्ती
  - अ) समाजशास्त्रीय समीक्षा
  - ब) रूपवादी समीक्षा
  - क) शैलीवादी समीक्षा
  - ड) चरित्रात्मक समीक्षा
  - इ) मानसशास्त्रीय समीक्षा
  - ई) मार्क्सवादी समीक्षा

हिंदी :

समीक्षा के आधुनिक मानदंड

- १) स्वच्छंदतावाद
- २) आदर्शवाद
- ३) यथार्थवाद
- ४) अतिथार्थवाद
- ५) अस्तित्ववाद

पाठ्यक्रम :

व्यावहारिक समीक्षा
समाजशास्त्रीय समीक्षा
मार्क्सवादी समीक्षा
सौंदर्यवादी समीक्षा
रूपवादी समीक्षा
मनोवैज्ञानिक समीक्षा
शैलीवादी समीक्षा

प्रात्यक्षिक (Practical)

४० गुण

अध्यापन करावयाच्या समीक्षा पध्दतीनुसार, विषय शिक्षकांच्या संमतीने, कोणत्याही एका पुस्तकाचा विशिष्ट समीक्षा पध्दतीचे उपयोजन करणारा प्रकल्प सादर करणे.

Paper – VI

Question Paper Format

Time : 2.30 hrs.

Marks – 60

Q.1 Broad Question

OR

Broad Question

20 Marks

Q.2 Broad Question

OR

Broad Question

20 Marks

Q.3 Broad Question

OR

Short Notes (Any Two out of Four)

20 Marks

-----*****-----

Paper – VII

थिअरी - ६० गुणांसाठी

English :	Genealogy (Study of Literary Genres)
मराठी :	साहित्य प्रकारांचा अभ्यास
हिंदी :	साहित्यिक विधाने

Note : This paper will be taught separately by the teachers of Marathi, Hindi, English subjects.

Objectives :

- 1) To study various literary forms of Marathi, Hindi and English literature.
- 2) To promote comparative study of various literary forms.
- 3) To evaluate specific literary forms by studying prescribed literary texts.
- 4) The practical are meant for developing the analytical and critical abilities amongst the students.

Syllabus :

अ)

English :

- 1) General study of elements of literature
- 2) Epic
- 3) Tragedy
- 4) Comedy
- 5) Novel
- 6) Short Story
- 7) Lyric
- 8) Autobiography

(The above study will contain the study of aspects and types only).

मराठी

निबंध	महाकाव्य	कविता
दूरिअ	कांदबरी	नाटक

हिंदी :

कवित्त	:	उपन्यास	जीवनी
संस्मरण	:	कथा	आत्मचरित्र
व्याख्यविद्या	:	नाटक	रिपोरताज्ञ

ब)

पुढील मराठी, हिंदी, इंग्रजी आत्मकथांचा तौलनिक अभ्यास

कमलादास : माय स्टोरी

इंदिरा गोस्यामी
(अनुवादक (मराठी) - अर्चना मिरजकर) } : अर्धी मुर्धी कडानी

अमृता प्रितम : रसीदी तिकट

प्रात्यक्षिक (Practical)

४० गुण

प्रादेशिक, सांस्कृतिक वारशातील क्षेत्रीय सर्वेक्षण व संशोधन प्रकल्प, प्रादेशिक बोली, लोकगीत, लोककथा, दंतकथा, विधी, सांस्कृतिक उत्सव, ज्ञातधर्मीय उत्सव, जातधर्मीय रूढी परंपरा इ. लोक परंपरेतील सांस्कृतिक संचिताचे संकलन, विश्लेषण, संशोधन आणि मूल्यमापनात्मक प्रकल्प.

*****

(90)

Paper – VII

Question Paper Format

Time : 2.30 hrs.

Marks – 60

Q.1 Broad Question

OR

Broad Question

20 Marks

Q.2 Broad Question

OR

Broad Question

20 Marks

Q.3 Broad Question

OR

Short Notes (Any Two out of Four)

20 Marks

-----*****-----

Paper – VIII

थिअरी - ६० युणॉसॉडी

English :	Translation : Theory and Practicals
मसडी :	भषॉंतर वलडडॉ : संकल्पनॉ - प्रारुभ ऑणल भॉषलक संपर्क कौशल
हलंदी :	अनुवॉद वलडडॉन : सलधदॉंत वुववहार ऑर भॉषलक संपर्क कौशल

Note : This paper will be taught as a common paper in the Department.

Objectives :

- 1) To teach the concept of translation and provide the first opportunity to practice the same to the students.
- 2) To study comparatively, Cultural, Social, Political contents with the help of literary texts from various languages.
- 3) To study the inter-relationship between regional, national (Indian) and World literature through the medium of translation.
- 4) The practical is meant for developing the analytical and critical abilities amongst the students.

Syllabus :**English :**

- 1) Translation : Nature & Scope
- 2) Process of Translation
- 3) Types of Translation
- 4) Translation – Creative writing
Scientific writing
Technical writing
- 5) Problems in Translation
- 6) Evaluation of Translation
- 7) Qualities of Translator

मराठी :

- भाषांतर व्यख्या आणि स्वरूप
- भाषांतराची आवश्यकता आणि उद्देश
  - भाषांतर प्रक्रिया
  - भाषांतराचे सामाजिक सांस्कृतिक पडत्व
  - भाषांतरासाठी सांगणारी साधने
  - साहित्यप्रकारांचे भाषांतर
  - भाषांतराचे मूल्यांकन आणि निकष
  - भाषांतराची गुणवैशिष्ट्ये

हिंदी :

- अनुवाद : परिभाषा और स्वरूप
- अनुवाद की आवश्यकता और उद्देश्य
  - अनुवाद - प्रक्रिया
  - अनुवाद - का सामाजिक और सांस्कृतिक पक्ष
  - अनुवाद के साधन
  - साहित्यिक कृतियों के अनुवाद की समस्याएँ
  - अनुवाद का मूल्यांकन और उसके निकष
  - आदर्श अनुवाद के गुण

प्रात्यक्षिक (Practical)

४० गुण

Translation :

The student of each language has to translate any work of art of minimum 25 pages from Marathi or Hindi or English text suggested by the concerned subject teacher.

-----*****-----

Paper - VIII

Question Paper Format

Time : Two Hrs. & 30 Min.

Marks - 60

Q.1 Broad Question

OR

Broad Question

20 Marks

Q.2 Broad Question

OR

Broad Question

20 Marks

Q.3 Broad Question

OR

Short Notes (Any Two out of Four)

20 Marks

*****

परीक्षा पध्दती :

- एम.ए. मराठी, हिन्दी, इंग्रजी (तुलनात्मक) चे भाग एक आणि दोनचे ४ + ४ पेपर्सची वार्षिक परीक्षा एकूण ८०० गुणांची असेल. प्रत्येक पेपर १०० गुणांचा असेल.
- जून २००४ पासून एम.ए. भाग - २ मराठी, हिन्दी, इंग्रजी (तुलनात्मक) सर्व (चारही) पेपर्स ६० + ४० गुणांचे असतील. या पैकी ६० गुणांचा पेपर (लेखी) थिअरीचा असेल आणि ४० मार्क प्रात्यक्षिक परीक्षेसाठी असतील. प्रात्यक्षिक परीक्षेत प्रात्यक्षिकांसह तोंडी (ora) परीक्षेचा समावेश करण्यात आलेला आहे.
- या दोन भागां पैकी प्रत्येक भागात (लेखी आणि प्रात्यक्षिक) स्वतंत्ररित्या पास होणे प्रत्येक विद्यार्थ्यासाठी बंधनकारक असेल. व्यासगती त्याला ६० पैकी २१ आणि ४० पैकी १४ गुण मिळवावे लागतील. गुणांची दिभागणी त्याप्रमाणे स्वतंत्ररित्या गुणपत्रिकेवर नोंदविण्यात येईल.
- अध्यापनाचे तास - प्रत्येक पेपर्ससाठी प्रत्येकी ६० मिनीटाचे ४ तास प्रति आठवडा असतील. अध्यापन कालखंड - जुलै ते नोव्हेंबर व नोव्हेंबर ते एप्रिल (दिवाळीची सुटी वगळता)

(१४)

- विद्यार्थींताच्या वार्षिक परीक्षेव्यतिरिक्त आणि प्रात्यक्षिक परीक्षेव्यतिरीकत / प्रत्येक पेपरसाठी सत्रांत चाचणी घेतली जाईल. या चाचणी परीक्षेस बसणे प्रत्येक विद्यार्थ्यांकरिता अनिवार्य राहिले. प्रत्येक चाचणी पार पाडण्याची जबाबदारी सी.एल.एल. विभागाच्या सर्व प्राध्यापकांची राहिल.
- तुलनात्मक , या संकल्पनेनुसार एम.ए. भाग - १ सी.एल.एल. ची चौथी प्रश्नपत्रिका ही इंग्रजी, मराठी, हिंदी अशा तीन भाषांशी संयुक्त असून एम.ए. भाग - २ सी.एल.एल. साठीही अशीच तुलनात्मक प्रश्नपत्रिका म्हणून पेपर क्रमांक ५ व ८ देवलेल्या आहेत. परंतु पेपर क्रमांक ६ व ७ साठीच्या प्रश्नपत्रिका या तुलनात्मक व एकत्रितरित्या विद्यार्थ्यांना शिकता येणार नसल्याने त्या प्रत्येक माघेत स्वतंत्र व वेगवेगळ्या वर्गात शिकवल्या जातील.

-----*****-----